

**แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต 1**
**Guidelines for the Development of Digital Leadership of School
Administrators under the Office of Suphanburi
Primary Education Area 1**

ณัฐธิดา ทิศापक¹ ชัชชญา พิระธรรณิศร์²
Nattida Tisapak, Chatchaya Perathoranich

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน ความคาดหวังที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต 1 และ 2) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต 1 โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบเชิงบรรยาย กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 144 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเครื่องมือที่ใช้สัมภาษณ์เป็นการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง จากผู้บริหารระดับนโยบาย ผู้บริหารโรงเรียน และศึกษานิเทศก์จำนวน 5 คน โดยการวิเคราะห์เนื้อหาและการหาข้อค้นพบความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (PNI_{modified}) ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ในภาพรวม อยู่ในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการมีวิสัยทัศน์และทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล และความต้องการจำเป็นที่สุดคือ การมีวิสัยทัศน์และทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล มีค่าดัชนี (PNI_{modified} = 0.076) 2) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต 1 คือ การกำหนดวิสัยทัศน์เพื่อส่งเสริมพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล การส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้ทางเทคโนโลยีดิจิทัล การสนับสนุนการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในงาน การบริหารจัดการเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเป็นระบบ

Received: 2023-01-02 Revised: 2023-03-07 Accepted: 2023-03-110

¹ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา วิทยาลัยครูสุริยเทพ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต Master of Education Program Education Administration Suryadhep Teacher College, Graduate School, Rangsit University. Corresponding Author e-mail: local.innovation.soc@gmail.com

² วิทยาลัยครูสุริยเทพ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต Suryadhep Teacher College, Graduate School, Rangsit University

และ การนำเทคโนโลยีดิจิทัล พัฒนาการออกแบบการวัดและประเมินผลในการบริหารงานทั้ง 4 ฝ่าย

คำสำคัญ (Keywords): แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัล; ความต้องการจำเป็น; ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The objectives of this study were 1) to study the current conditions, desirable expectations, and needs for digital leadership development of school administrators under the Office of Suphanburi Primary Educational Service Area 1 and 2) to propose guidelines for the development of digital leadership of school administrators under the Office of Suphanburi Primary Educational Service Area 1. This study employed a descriptive research approach. Data were collected from 144 samples who were educational institute administrators using a five-point scale questionnaire. The statistics used in the data analysis included frequency distribution, percentage, mean, and standard deviation. In addition, the semi-structured interviews were also conducted among 5 samples who were policy-level executives, school administrators, and education supervisors. Data were analyzed based upon the content analysis and finding the adjusted Priority Needs Index (PNI modified). The research findings showed that the current conditions and the overall desirable expectations of the samples were at a high level. The aspects with the highest mean were having vision and skills in digital technology. In addition, it was found that the highest needs were having vision and digital technology skills with an index value (PNI modified= 0.076). The guidelines for the development of the digital leadership development of school administrators included creating a school vision that supports the digital leadership development, supporting the use of digital technology in work, managing digital technology systematically, and using digital technology to improve the management measurement and evaluation of all four departments.

Keywords: Digital leadership; Development approach; Necessity; School administrators

บทนำ (Introduction)

ยุคปัจจุบัน โลกมีความก้าวหน้าในด้านเทคโนโลยี สารสนเทศและมีการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ อย่างรวดเร็วกลายเป็นโลกแห่งดิจิทัลสามารถสื่อสารกันได้อย่างไร้ขอบเขต สามารถเข้าถึงข้อมูลต่างๆ ข่าวสารและสารสนเทศ เป็นโลกที่แคบลง เนื่องจากสามารถติดต่อสื่อสารกันได้ง่ายขึ้น

รวดเร็วขึ้น ประหยัดและมีประสิทธิภาพมากขึ้น (สุภิญญา กลางณรงค์และณภัทร เรืองนภากุล, 2564) ซึ่งเทคโนโลยีไม่เพียงแต่เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการดำรงชีวิตประจำวันของทุกคนแล้ว แต่ยังเข้ามามีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษาอีกด้วย โดยเข้ามาอยู่ในรูปแบบของสถานศึกษา จากสถานศึกษาเดิมที่ใช้ห้องเรียนหรือใช้การสอนแบบดั้งเดิม เปลี่ยนเป็นการเรียนรู้ที่มีการใช้เทคโนโลยีเพิ่มมากขึ้น มีการแพร่หลายอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีดิจิทัล สร้างความเป็นไปได้ที่จะก่อให้เกิดบางสิ่งบางอย่างขึ้นมาใหม่อย่างคาดไม่ถึง มีห้องเรียนที่ทันสมัยจากเทคโนโลยีทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ มากขึ้น รวมทั้งสิ่งที่เรียนมีความน่าสนใจมากขึ้น (อัคร สุวรรณจรัส, 2560) กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ส่งเสริมสนับสนุนให้ระบบการศึกษาไทยมีการพัฒนางานในด้านเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อเข้าสู่ระบบการศึกษายุคไทยแลนด์ 4.0 มีการตั้งเป้าเพื่อช่วยลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษาของผู้เรียนในทุกๆระดับไม่ว่าจะเป็นในระดับหน่วยงานหรือระดับสถานศึกษา มีการกำหนดให้สถานศึกษาใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการบริหารสถานศึกษาอย่างเป็นระบบจึงนำไปสู่การนำเอาเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดการข้อมูลในด้านต่าง ๆ ตั้งแต่ข้อมูลครูและบุคลากรทางการศึกษา ข้อมูลนักเรียน ข้อมูลสถานศึกษารวมไปถึงงบประมาณ นำมาวิเคราะห์เพื่อให้สถานศึกษาสามารถจัดการเรียนรู้ สามารถพัฒนาสถานศึกษาสู่ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562)

ความสำคัญของภาวะผู้นำ และผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำดิจิทัล มีแนวคิด วิสัยทัศน์ในการบริหารสถานศึกษาของตนเองให้ทันต่อสถานการณ์ของการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นอยู่เสมอ ส่งผลให้สถานศึกษามีความทันสมัยและสามารถบริหารจัดการสถานศึกษาได้ตามที่กำหนดเป้าหมายไว้ (เอกชัย สุขกึ่งพันธ์, 2559) ความสำเร็จของสถานศึกษานั้นเกิดได้จากความสามารถและร่วมมือของบุคคลในสถานศึกษานั้น ๆ ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาไม่อาจสามารถหลีกเลี่ยงอิทธิพลของเทคโนโลยีดิจิทัลได้ (สุนันทา สมใจ และวิชุดา กิจธรรม, 2561) ปัจจุบันจะเห็นได้จากปัญหาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ได้ดำเนินการวิเคราะห์และ สังเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 โดยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกได้พบปัญหาที่เกี่ยวข้องกับทักษะของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา คือ จุดอ่อนด้านบุคลากรคือ บุคลากรใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนไม่เต็มประสิทธิภาพ ขาดแคลนครู และบุคลากรทางการศึกษาที่มีความรู้ความสามารถด้านคอมพิวเตอร์ ด้านวัสดุเครื่องมือและอุปกรณ์ ปัญหาที่พบคือสถานศึกษามีครุภัณฑ์และเครื่องมือด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารไม่เพียงพอและขาดความทันสมัย ครุภัณฑ์ด้านเทคโนโลยีไม่เพียงพอ และปัญหาด้านการขาดแพลตฟอร์มดิจิทัล ด้านสารสนเทศที่ใช้ในการบริหารที่ใช้ในการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน และสภาพแวดล้อมภายนอกนี้ ทำให้เห็นได้ถึงความสำคัญในการส่งเสริมแนวทางในการพัฒนาทักษะภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต 1 (แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต 1 พ.ศ.2563-2565)

จากความสำคัญของปัญหาเกี่ยวกับความเข้าใจและทักษะของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ในการบริหารจัดการสถานศึกษา สู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาในยุคปัจจุบันที่มีความเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้ผู้บริหาร ครู บุคลากร และนักเรียนมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญและสนใจที่จะศึกษา แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ความคาดหวังที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต 1
2. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

วิธีการดำเนินการวิจัยฉบับนี้ จะใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 จำแนกเป็น 3 อำเภอ จำแนกเป็น 5 อำเภอได้แก่ 1) อำเภอเมือง 2) อำเภอบางปลาม้า 3) อำเภอศรีประจันต์ มีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 135 โรงเรียน ปีการศึกษา 2564 รวมจำนวนทั้งสิ้น 144 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นข้อมูลเชิงปริมาณ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้จำนวนประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่างเนื่องจาก จำนวนประชากรมีจำนวนจำกัด ดังนั้นจึงใช้ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 จำนวน 144 คน เป็นผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) เกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ความคาดหวังที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน โดยผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิดังนี้ 1) ผู้บริหารระดับนโยบาย 1 คน 2) ศึกษานิเทศก์ 2 คน 3) ผู้อำนวยการสถานศึกษา 2 คน โดยใช้วิธีเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ความคาดหวังที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต 1 โดยนำเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ขอคำแนะนำ

และตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของข้อคำถามจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.98 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปเก็บข้อมูล (Try-Out) จำนวน 30 ชุด แล้วนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) ของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ เท่ากับ 0.95

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม นำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามทั้งหมดมาจัดระเบียบข้อมูล ลงรหัสและทำการวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ สภาพปัจจุบันความคาดหวังที่พึงประสงค์ในแต่ละข้อโดยนำมาหา ค่าเฉลี่ย (Mean: $\bar{X}$) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) จำแนกเป็น รายด้าน และ รายข้อรวมทุกด้าน โดยใช้เกณฑ์แปลความหมายของเบสท์ (Best, 1981, p. 195) สำหรับความต้องการ จำเป็นใช้การหาดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (PNI_{modified}) การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ที่ใช้เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพเป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นั้น มาวิเคราะห์และสังเคราะห์ เพื่อให้ได้ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ที่สอดคล้องกัน มาเป็นบทสรุปด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) มาสังเคราะห์กับข้อมูลเชิงปริมาณ เพื่อเสนอเป็นแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

ผลการวิจัย (Research Results)

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

เพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 54.17 อายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีอายุ 41 - 50 ปี จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 38.89 ตำแหน่งในปัจจุบันพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 72.22 วุฒิการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาปริญญาโทจำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 71.53 ประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงาน 21-25 ปี จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 22.92

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ภาพรวม สภาพปัจจุบัน ความคาดหวังที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต 1

ดังแสดงตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ภาพรวมสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น

ของการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต 1

(n=144)

ตัวแปร	สภาพปัจจุบัน(D)			ความคาดหวังที่พึงประสงค์ (I)			PNI Modi fied (I- D)/D	ลำดับ ความ ต้องการ จำเป็น
	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล		
1.การมีวิสัยทัศน์และ ทักษะด้านเทคโนโลยี ดิจิทัล	4.18	0.74	มาก	4.43	0.66	มาก	0.076	1
2.การพัฒนาทักษะดิจิทัล ให้กับบุคลากรในองค์กร	4.05	0.76	มาก	4.35	0.73	มาก	0.073	2
3.การสร้างวัฒนธรรมด้าน ดิจิทัลในองค์กร	4.09	0.77	มาก	4.34	0.74	มาก	0.059	4
4.การนำเทคโนโลยีมาใช้ ในการบริหารองค์กร	4.09	0.80	มาก	4.35	0.77	มาก	0.065	3
5.การใช้เทคโนโลยีเพื่อ ประเมินผลและพัฒนา องค์กร	4.09	0.70	มาก	4.38	0.73	มาก	0.053	5
รวม	4.10	0.75	มาก	4.37	0.73	มาก	0.065	

ภาพรวมสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ของการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร1
สถานศึกษา พบว่าด้านการมีวิสัยทัศน์และทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล อยู่ในระดับมาก และมี
ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.18 S.D. = 0.74) ($\bar{x}$ = 4.43 S.D. = 0.66) รองลงมาคือด้านการใช้
เทคโนโลยีเพื่อประเมินผลและพัฒนาองค์กร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.09 S.D. = 0.70) ($\bar{x}$ = 4.38 S.D. = 0.73) และน้อยที่สุดคือ ด้านการพัฒนาทักษะดิจิทัลให้กับบุคลากรในองค์กร มี

ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$ S.D. = 0.76) ($\bar{X} = 4.35$ S.D. = 0.73) ตามลำดับ ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดทุกด้าน

ภาพรวมสำหรับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา การจัดลำดับความจำเป็นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ทั้ง 5 ด้าน พบว่า การจัดลำดับความความต้องการจำเป็นที่สูงที่สุดคือด้านการมีวิสัยทัศน์และทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล มีค่าดัชนี ($PNI_{modified} = 0.076$) รองลงมาคือด้านการพัฒนาทักษะดิจิทัลให้กับบุคลากรในองค์กร มีค่าดัชนี ($PNI_{modified} = 0.073$) และต่ำสุดคือการใช้เทคโนโลยีเพื่อประเมินผลและพัฒนางานองค์กรมีค่าดัชนี ($PNI_{modified} = 0.053$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 การเสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต 1

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต 1 จากการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามและข้อค้นพบจากข้อมูลเชิงคุณภาพ จากการเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์ สามารถสรุปแนวทางพัฒนา โดยเรียงจากการจัดลำดับความความต้องการจำเป็น ดังแสดงตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต 1

การพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัล ของผู้บริหารสถานศึกษา	แนวทางพัฒนา
1.การมีวิสัยทัศน์และทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล	- การกำหนดวิสัยทัศน์ ส่งเสริมพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล
2.การพัฒนาทักษะดิจิทัลให้กับบุคลากรในองค์กร	- การส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้ทางเทคโนโลยีดิจิทัล
3.การสร้างวัฒนธรรมด้านดิจิทัลในองค์กร	- การสนับสนุนการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในงาน
4.การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารองค์กร	- การบริหารจัดการเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเป็นระบบ
5.การใช้เทคโนโลยีเพื่อประเมินผลและพัฒนาองค์กร	- การนำเทคโนโลยีดิจิทัลพัฒนาการออกแบบการวัดและประเมินผลในการบริหารงานทั้ง 4 ฝ่าย

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ “แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต 1” ผู้วิจัยได้อภิปรายตาม วัตถุประสงค์ ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำดิจิทัลของการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต 1 ภาพรวมของสภาพปัจจุบันคือการมีวิสัยทัศน์และทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลและรายด้านคือผู้บริหารสามารถถ่ายทอดวิสัยทัศน์ด้านเทคโนโลยีดิจิทัลในโรงเรียนได้อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะแผนยุทธศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2563-2565 มีการส่งเสริมและพัฒนา ระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาไทยในยุค 4.0 ที่ และพบว่า **1) การมีวิสัยทัศน์และทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล** : มีค่าเฉลี่ยสูงสูดนั้นอาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามีมุมมองในการพัฒนาองค์กรด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อทำให้เป็นสถานศึกษาที่มีคุณภาพและมุ่งสู่ความเป็นเลิศในทุกด้าน โดยใช้ทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนวิสัยทัศน์ในองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มูฮำหมัด รุซลัน ลีอบากะลูติง และนิรันดร์จุลทรัพย์ (2565) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ตรัง กระบี่ พบว่าภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระบี่ ตามความคิดเห็นครูผู้สอนในภาพรวมอยู่ในระดับดีโดยมีภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสูงสุดลำดับแรก ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล **2) การพัฒนาทักษะดิจิทัลให้กับบุคลากรในองค์กร** : สภาพปัจจุบันอาจเป็นเพราะผู้บริหารมีการจัดการส่งเสริมและสร้างทักษะด้านดิจิทัลให้กับบุคลากรในองค์กรของตนเองให้มีขีดความสามารถด้านดิจิทัลอย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ มีความเป็นมืออาชีพในการทำงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐธัญญา พรพทุมชัยกิจ , อุดมพันธ์ พิษณุประเสริฐ และ พงษ์ศักดิ์ ทองพินซัง (2564) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษยโสธรที่ มีข้อเสนอแนะคือผู้บริหารควรส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน ด้านการพัฒนาระดับมืออาชีพ ผู้บริหารควรสนับสนุนให้มีการอบรมการใช้เทคโนโลยี **3) การสร้างวัฒนธรรมด้านดิจิทัลในองค์กร** : สภาพปัจจุบัน อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรในองค์กรมีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลจน จนสามารถนำมาความรู้มาประยุกต์กับงานที่ตน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เจษฎา ขวนะไพศาล (2563) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตทวารวดีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลอยู่ในระดับมาก **4) การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารองค์กร** : สภาพปัจจุบัน อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถใช้ข้อมูลจากระบบเทคโนโลยีดิจิทัลมาวางแผนการดำเนินงาน และตัดสินใจ แก้ปัญหา พัฒนาระบบการดำเนินงานในสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ มณีรัตน์ สุดเต้ , หยกแก้ว กมลวรเดช และ มานี แสงหิรัญ (2563) ได้ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 5) **การใช้เทคโนโลยีเพื่อประเมินผลและพัฒนาองค์กร** : สภาพปัจจุบัน อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีความเข้าใจ บริบทการดำเนินงานขององค์กรทั้งระบบ และนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการ สอดคล้องกับ งานวิจัยของ ไชยา ภาวะบุตร สุรัตน์ ดวงชาทม และสมัทนา หาญสุริย์ (2563) ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบ การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคพบว่า การบูรณาการเทคโนโลยี เพื่อการวัดและประเมินผล เป็นองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาในยุค ดิจิทัล

2.ความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต1 ทั้ง5ด้านด้วยการหาดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority Need Index : PNI) จากผลการวิจัยที่พบว่าความต้องการจำเป็น ที่มีค่าดัชนี (PNI modified) สูงที่สุดคือ การมีวิสัยทัศน์และทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล มีค่าดัชนีสูงที่สุด ผู้วิจัยเห็นว่า การที่ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดวิสัยทัศน์ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล สอดคล้องกับ ทศพล สุวรรณราช (2563) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นบุรีรัมย์ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนา ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริม และให้ความรู้กับ บุคลากรในองค์กรในการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อให้บุคลากรมีความคล่อง ในการใช้ เทคโนโลยีดิจิทัลจนเกิดความชำนาญ

3.แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัล ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต1จากการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถาม และข้อค้นพบด้วยข้อมูลเชิงคุณภาพจากการเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์แบบกึ่ง โครงสร้าง (Semi-structured Interview) นั้น ผู้วิจัยเห็นว่าแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต1ที่ สำคัญจะเห็นได้จาก ความต้องการจำเป็นที่สุดในการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา คือ 1)การมี วิสัยทัศน์และทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล มีแนวทางพัฒนา คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีนโยบาย และการวางแผนในด้านความพร้อมของเทคโนโลยีดิจิทัลในสถานศึกษามีการกำหนดการใช้ เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นวิสัยทัศน์ในโรงเรียนอย่างชัดเจนเพื่อช่วยให้ การดำเนินงานต่างๆเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ และควรเผยแพร่ตัวอย่างแนวทางการบริหารด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลที่ดีทั้ง หน่วยงานภายในและภายนอกเพื่อให้หน่วยงานต่าง ๆ ได้นำแนวทางไปใช้ ในการบริหารและ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ไปด้วยกันจากผลสะท้อนที่เกิดขึ้น และตัวผู้บริหารสถานศึกษาเองจะต้องมีทักษะ ความรู้ ความเข้าใจ ด้านเทคโนโลยีดิจิทัลและนำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในหน่วยงาน ซึ่งสอดคล้องกับ วันชัย ราชวงศ์ (2562) ที่ได้กล่าวถึงภาวะผู้นำดิจิทัลไว้ว่า ผู้บริหารจะต้องมี วิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี มีการส่งเสริมให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในองค์กรมีส่วนร่วมในการพัฒนา วิสัยทัศน์การใช้เทคโนโลยีและมีการเผยแพร่วิสัยทัศน์นั้นๆอย่างทั่วถึงและกว้างขวาง มีการวางแผน

กำกับในการใช้เทคโนโลยีให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ และสอดคล้องกับ ดาวรรณณ ถวิลการ (2564) ที่ได้กล่าวเกี่ยวกับภาวะผู้นำดิจิทัลไว้ว่า ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำดิจิทัลจะต้องเป็นผู้นำในการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องนำเทคโนโลยีมาบูรณาการใช้ในการจัดการศึกษาและการทำงานภายในสถานศึกษาได้อย่างสอดคล้องกับบริบทและความต้องการของผู้เรียน ครู และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และส่งเสริมให้ครูและผู้เรียนมีความมั่นใจในการใช้เทคโนโลยีและเทคโนโลยีอย่างมีความรอบรู้และรู้เท่าทันสื่อ โดยคำนึงถึงหลักจริยธรรมในการใช้สื่อและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดนโยบาย กำหนดวิสัยทัศน์ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ส่งเสริมพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาบุคลากรด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ให้เหมาะสมกับบริบทการทำงานแต่ละฝ่าย

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารองค์รวมมาใช้วางแผนตัดสินใจ แก้ปัญหาและพัฒนางานในโรงเรียนในเชิงรุกและทันสมัย

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของครูในระดับภูมิภาค และระดับประเทศ

2.2 ควรวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดสุพรรณบุรี

2.3 ควรวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนากลยุทธ์แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนทั้ง 3 ขนาดคือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดสุพรรณบุรี

เอกสารอ้างอิง (References)

ไชยา ภาวะบุตร,สุรัตน์ ดวงชาทม และสุเมธนา หาญสุริย์. (2563). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. *วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*. 9(33), 2-11

ณัฐธณิชา พรปทุมชัยกิจ, อุดมพันธ์ พิษณุประเสริฐ และ พงษ์ศักดิ์ ทองพันชั่ง. (2564). ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ศรีสะเกษ ยโสธร. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ*. 15(2), 50-64

ดาวรรณณ ถวิลการ. (2564). *ภาวะผู้นำดิจิทัล*. ขอนแก่น: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น

- ธัชกร สุวรรณจรัส. (2560). รูปแบบห้องเรียนอัจฉริยะแบบผสมผสาน 4.0 โดยใช้การเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*. 12(4), 1001-1020
- ทศพล สุวรรณราช. (2564). ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราช ภัฏ*. 7(3), 160-177
- มณีนรัตน์ สุดเต้ , หยกแก้ว กมลวรรณ และ มานี แสงหิรัญ. (2563). ภาวะผู้นำทางวิชาการในยุค ดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 2. *วารสารมหาจุฬานาครธรรม์*. 7(8), 344-362
- มูฮำหมัดรุสลัน ลีอบากะลูติง และนิรันดร์จุลทรัพย์. (2565). ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ตรัง กระบี่. *การประชุม ชาติใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติครั้งที่ 13*. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่
- สุนันทา สมใจ และ วิชุดา กิจธรรม. (2561). การบริหารสถานศึกษาด้วยภาวะผู้นำทาง เทคโนโลยี. *วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี*. 12(1), 350-363
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐานปีงบประมาณ พ.ศ.2563. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่ง ประเทศไทย.
- วันชัย ราชวงศ์. (2562). ภาวะผู้นำสถานศึกษายุคดิจิทัล. *วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหาร การศึกษาแห่งประเทศไทย*. 1(4), 25-31